

DECIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul - Valeriu Doagă

Judecătorii -

Iuliana Oprea, Mariana Pitic,

Galina Stratulat, Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Novo Trade”, avocatul Bortă Ghenadie,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Novo Trade” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Forum-Tir”, Societății cu Răspundere Limitată „Apadava Com” și Lungu Pavel, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016,

c o n s t a t ă:

La data de 20 septembrie 2013 Societatea cu Răspundere Limitată „Novo Trade” (în continuare – SRL „Novo Trade”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Forum-Tir” (în continuare – SRL „Forum-Tir”) cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii a menționat că, potrivit scrisorii de trăsură CMR nr.0511986 din 27 iulie 2013, căraușul SRL „Forum-Tir” a transportat în Federația Rusă, destinatarului SRL „Novo Trade” prune în stare proaspătă, valoarea cărora constituie 3700 de dolari, fapt confirmat prin invoice-ul nr.3 din 27 iulie 2013.

Menționează că, a achitat toate taxele vamale aferente importului în sumă de 69095,19 ruble rusești, însă din motive necunoscute marfa nu a ajuns la destinatar.

Sușține că, la data de 20 august 2013 a remis reclamație pîrîtului solicitînd achitarea despăgubirilor pentru pierderea mărfii, la care nu a primit răspuns.

Solicită încasarea din contul SRL „Forum-Tir” a despăgubirilor pentru marfa pierdută în sumă de 3700 de dolari sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărîrii, taxelor vamale în sumă de 69095,19 ruble rusești sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărîrii, taxa de stat în sumă de 2238,10 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Grigoriopol din 16 ianuarie 2014 s-a atras în proces în calitate de intervenienți accesorii SRL „Diaconu-Lux”, SRL „Apadava Com” și Lungu Pavel.

Prin încheierea Judecătoriai Grigoriopol din 21 martie 2014 s-a atras în calitate de copârți Lungu Pavel și SRL „Apadava Com”.

Suplimentar, a solicitat încasarea din contul pârților cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Grigoriopol din 11 martie 2015 s-a admis acțiunea și s-a încasat de la SRL „Forum-Tir” în beneficiul SRL „Novo Trade” datoria în sumă de 3700 de dolari echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii, suma de 69095,19 ruble rusești, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată ce rezultă din achitarea taxei de stat în sumă de 2238,10 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 de lei.

Prima instanță a reținut că, reclamantul și-a onorat cu bună-credință toate obligațiunile conform scrisorii de trăsură din 27 iulie 2013, iar SRL „Forum-Tir” din motive necunoscute nu și-a îndeplinit obligațiunile contractuale.

La fel, instanța a conchis că, potrivit scrisorii CMR nr.0511986 din 27 iulie 2013 marfa nu a fost recepționată de către destinatar, iar conform scrisorii de trăsură CMR, marfa a fost preluată de pârît la 27 iulie 2013 și a ajuns la frontieră în Federația Rusă la 29 iulie 2013, fiind achitate taxele vamale de reclamant.

Totodată, prima instanță a concluzionat că pârîtul se face vinovat de neonorarea obligațiilor contractuale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016 s-a admis cererea de apel declarată de SRL „Forum-Tir”, s-a casat integral încheierea din 25 septembrie 2013 privind primirea cererii spre examinare și intentarea procesului și hotărârea Judecătoriai Grigoriopol cu sediul în mun. Chișinău, emisă la 11 martie 2015, în pricina nr.2e-450/14 și s-a emis o nouă hotărâre prin care, s-a respins ca nefondată cererea ООО „Ново Трейд” de chemare în judecată a SRL „Forum-Tir”, intervenienții accesorii SRL „Apadava Com” și Lungu Pavel cu privire la încasarea datoriei, s-a încasat de la ООО „Ново Трейд” la bugetul de stat al RM taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în valoare de 2238,10 lei și în beneficiul SRL „Forum-Tir” cheltuielile legate cu achitarea taxei de stat în instanța de apel în valoare de 1678,57 de lei.

La data de 26 iulie 2016, reprezentantul SRL „Novo Trade”, avocatul Bortă Ghenadie a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2016 solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2016 cu menținerea hotărârii Judecătoriai Grigoriopol din 11 martie 2014.

În motivarea recursului a invocat motivele de fapt ale pricinii susținând că, căraușul SRL „Forum-Tir” urma să dețină un exemplar al scrisorii de trăsură în original cu dovada livrării mărfii către destinatar, iar copia prezentată de SRL „Forum-Tir” nu este veridică, deoarece nu corespunde regulilor de completare a scrisorii de trăsură, referindu-se la dispozițiile art.995 alin.(2) din Codul civil și pct.29 din Instrucțiunea cu privire la completarea scrisorii de transport internațional CMR.

Menționează că, pe CMR-ul prezentat de pârît nu este aplicată semnătura și ștampila destinatarului la punctul de descărcare.

Susține că, pentru plata taxei de stat SRL „Novo Trade” a încheiat contractul de preluare a datoriei nr.1 din 04 septembrie 2013 cu exportatorul SRL „Diaconu-

Lux”, deoarece recurentul este o companie nerezidentă și nu are conturi bancare pe teritoriul Republicii Moldova.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul SRL „Novo Trade”, avocatul Bortă Ghenadie urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat cu certitudine că, la data de 20 septembrie 2013 reprezentantul SRL „Novo Trade”, avocatul Bortă Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Forum-Tir” solicitând încasarea despăgubirilor pentru marfa pierdută în sumă de 3700 de dolari echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii, a taxelor vamale în sumă de 69095,19 ruble rusești, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată ce rezultă din achitarea taxei de stat în sumă de 2238,10 lei (f.d. 8-9).

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Grigoriopol din 16 ianuarie 2014 s-au atras în proces în calitate de intervenienți accesorii SRL „Diaconu-Lux”, SRL „Apadava Com” și șoferul Lungu Pavel (f.d. 43)

Prin încheierea Judecătoriei Grigoriopol din 21 martie 2014 s-au atras în calitate de copârți șoferul Lungu Pavel și SRL „Apadava Com” (f.d.51).

Prin cererea suplimentară reclamantul a solicitat încasarea din contul pârșilor cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei (f.d.56).

Materialele pricinii atestă că, la data de 02 ianuarie 2012 a fost încheiat contractul de societate civilă nr.1 între SRL „Apadava Com” în calitate de asociatul nr.1 și SRL „Forum-Tir” în calitate de asociatul nr.2, avînd ca obiect organizarea transportului internațional de mărfuri, cu folosirea carnetului TIR, în scopul obținerii beneficiilor patrimoniale, unde la pct. 4.2.3 și pct. 7.3 din contract unde s-a prevăzut că, asociatul nr.1 răspunde pentru livrarea la timp a mărfurilor și poartă răspundere deplină pentru orice încălcări, săvîrșite de către acesta și legate de utilizarea documentelor de trafic în mărimea pretenției înaintate de AITA, organele de stat ale Republicii Moldova și ale altor state, pe teritoriul cărora au avut loc aceste încălcări (f.d.38-40).

Conform scrisorii de trăsură CMR nr.0511986 din 27 iulie 2013 și invoice-ul nr.3 din 27 iulie 2013, transportatorul SRL „Forum-Tir” a preluat marfa (prune în stare proaspătă) în valoare de 3700 de euro de la SRL „Diaconu-Lux” pentru a o transporta destinatarului SRL „Novo Trade” din Federația Rusă (f.d.11-12).

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (2), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art.236 alin.(5), hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărîrii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărîrilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărîrilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Instanța de recurs menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărîre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărîrile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărîrea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătorec, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărîre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atît în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor cît și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Verificînd legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, aceasta a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, iar partea motivată este în contradicție cu dispozitivul pronunțat.

Instanța de recurs evidențiază că, efectul devolutiv al apelului presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărîrea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărît prima instanță și din acest motiv instanța de apel, nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

Astfel, Colegiul reține că, instanța de apel în partea motivată a deciziei sale și-a argumentat concluzia în sensul casării din oficiu a încheierii din 25 septembrie 2013 privind primirea cererii spre examinare și intentarea procesului prin faptul că pune la îndoială valabilitatea împuternicirilor avocatului Bortă Ghenadie acordate de SRL „Novo Trade”, deși soluția dată urma să fie precedată de temeiul scoaterii cererii de pe rol conform art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă care prevede că, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită, dar fără a efectua o incursiune în fondul cauzei, reieșind din efectul devolutiv al apelului, care-i conferă pe lângă competența verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate și unele atribuții de judecată ale primei instanțe.

Este criticabilă concluzia instanței de apel care în condițiile existenței unor dubii referitoare la împuternicirile reprezentantului reclamantului nu a utilizat mecanismele juridice citate, mai mult ca atât autenticitatea semnăturii aplicate pe versoul mandatului avocațial se prezumă veridic pînă la proba contrară.

Altfel spus, concluzia casării încheierii din 25 septembrie 2013 este indisolubil legată de solicitarea expresă a apelantului în cererea de apel reieșind din raționamentele descrise supra, or art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede expres că, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Totodată, atragerea în proces în calitate de copârți a unor persoane este fundamentată de o cerere în formă scrisă care urmează să îmbrace forma unei cereri de chemare în judecată, reieșind din dispozițiile art. 166 alin. (1) din Codul de procedură civilă care prevede că, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că, instanța de apel la adoptarea actului de dispoziție recurat urma să efectueze o analiză amplă a probelor anexate la materialele cauzei pentru constatarea circumstanțelor importante ale pricinii, determinarea obiectului probațiunii precum și pentru stabilirea corespunderii subiecților raportului material litigios cu subiectul juridic procesual care-și revendică drepturile în cauza dată în vederea identificării capacității procesuale a reclamantului SRL „Novo Trade” în procesul intentat, reieșind din faptul că în procesul respectiv sunt mai mulți subiecți avînd raporturi juridice distincte.

Cu referire la fondul cauzei, Colegiul relevă următoarele că, instanța de apel a elucidat circumstanțele de fapt ale pricinii în baza unor probe a căror autenticitate nu poate fi verificată în instanța de recurs, or scrisoarea de trăsură CMR nr. 0511986 din 27 iulie 2013 prezentată la dosar este în copie, respectiv aceasta urma a fi prezentată în original reieșind din dispozițiile art. 6 din Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (C.M.R.) din 19 mai 1956, iar art.138 alin. (4) din Codul de procedură civilă specifică faptul că, înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate

numai cu documente în original sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu a reținut faptul că în speță există mai multe raporturi juridice materiale, și anume între cumpărătorul-destinatar SRL „Novo Trade” și vânzătorul SRL „Diaconu-Lux” a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare fapt confirmat prin invoice-ul nr. 3 din 27 iulie 2013, ultimul avînd calitate de client în contractul de transport cu transportatorul SRL „Forum-Tir”, fără a lua în calcul și contractul de societate civilă nr. 1 din 02 ianuarie 2012 dintre SRL „Apadava Com” și SRL „Forum Tir” (f.d.11, 12, 38-40).

Totodată, instanța de apel urmează să înlăture toate divergențele apărute la chestiune recepționării mărfii de către destinatarul SRL „Novo Trade”, reieșind din faptul că din răspunsul IFS pe mun. Chișinău nr.01-07/3-12/1 din 29 ianuarie 2014 se atestă că un contract de transport avînd în calitate de transportator SRL „Forum-Tir” sau SRL „Apadava Com” nu există, însă din conținutul declarațiilor vamale și a scrisorii de trăsură se desprinde că marfa a fost transportată cu autovehiculul de mărfuri cu numerele de înmatriculare CIM 405 și CAO 950, iar conform contractului de societate civilă citat supra, autovehiculul respectiv reprezintă contribuția SRL „Apadava Com” (f.d.10, 11, 13, 39).

Reieșind din art.442 alin. (1) din Codul de procedură civilă care prevede că, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi, instanța de recurs nu va supune analizei probele anexate la cererea de recurs, în special contractul de preluare a datoriei nr.1 din 04 septembrie 2013, prin care SRL „Novo Trade” a transmis obligația datoriei de plată a taxei de stat în mărime de 2238,10 lei lui SRL „Diaconu-Lux” pentru care SRL „Novo Trade” s-a obligat să o achite la înaintarea acțiunii împotriva SRL „Forum-Tir” (f.d.142).

Dat fiind faptul că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o decizie a cărei motivare contravine dispozitivului acesteia, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată de Curtea de Apel Chișinău de un alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd pricina să emită o hotărîre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Novo Trade”, avocatul Bortă Ghenadie.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Novo Trade” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Forum-Tir”, Societății cu Răspundere Limitată „Apadava Com” și Lungu Pavel, intervenient accesoriu

Societatea cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” cu privire la încasarea sumei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Iuliana Oprea

Mariana Pitic

Galina Stratulat

Oleg Sternioală